

Arbetssäkerhet

Päivi Sarmala

Specialsakkunnig, Livsmedelsindustrin och
Lantbruksnäringen

Arbetarskydds-
centralen

Den bästa
arbetssäkerheten
genom samarbete

Arbetarskyddscentralen rf

- En icke-vinstdrivande förening som stöder arbetarskyddssamarbete och arbetssäkerhet på arbetsplatserna
- Ungefär hälften av finansieringen kommer från olycksfallsförsäkringsavgifter via Arbetarskyddsfonden
- Samarbetsforum för arbetsmarknadsorganisationerna
- Grundades 1.4.1970
- Personal 36
- Budget cirka 5 miljoner euro
- Verksamhetsområde hela Finland
- Kontor i Fiskehamnen, Helsingfors

Alla arbetsplatser har kompetens och entusiasm att förbättra arbetssäkerheten tillsammans.

Vår verksamhet styrs av arbetsmarknadsorganisationernas samarbete

Arbetarskyddscentralen

Styrelse

AKAVA, EK, KyA, KT, FFC, STTK

Transport- och logistikgruppen

Kommun- och välfärdsomrodesgruppen

Servicegruppen

Industrigruppen

- Bilbranschen
- Livsmedelsindustrin
- Kemiska industrin
- Gummiindustrin och bildäcksbranschen
- Lantbruksnäringen
- Skogsbruket
- Pappersindustrin
- Träindustrin
- Byggnadsbranschen
- Elbranschen
- Teknikbranscherna
- Textil- och skoindustrin
- Kommunikationsbranschen

Arbetslivets rusmedels-sakkunniga

Sotergo-sakkunniggrupp

<https://ttk.fi/sv/publikationer/>

<https://www.youtube.com/watch?v=XmlGO0NU2wQ&t=11s>

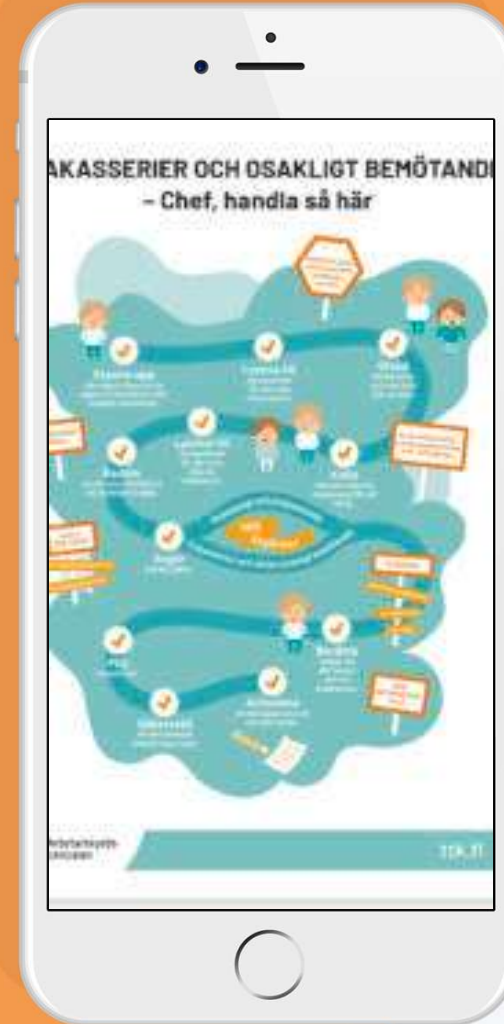
<https://ttk.fi/tyoturvallisuus/toimialakohtaista-tietoa/maatalousalat/maatalouden-tyoturvallisuus/>

<https://ttk.fi/julkaisu/maatalouslomittajan-tyoturvallisuus-ja-tyohyvinvointi/>

<https://ttk.fi/sv/publikation/tauno-gor-det-sakert-introduktion-och-handledning-i-arbete/>

Päivi.sarmala@ttk.fi

Vad är arbetarskydd?

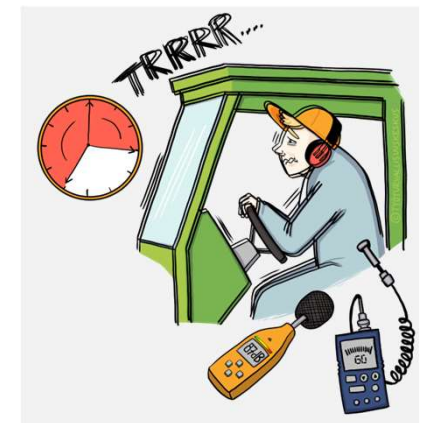
Mitä työsuojelu on?

Målet för arbetsskyddslagstiftningen och arbetskyddet är en frisk, välmående, kompetent och motiverad arbetskraft.

Med arbetskydd avses i praktiken alla åtgärder som förebygger risken för till exempel:

- ❖ **Fysiska skador** (t.ex. Att ramla, falla, klämmas, intrassling, skärsår, djurens stötar och sparkar, muskelbristningar och sträckningar, kemikaliestänk)
- ❖ Olika **infektionssjukdomar**, hud- och **luftvägssjukdomar orsakade av damm och kemikalier**, astma, allergier, kontakteksem
- ❖ **Hörselnedsättning** orsakad av buller. "Vita fingrar" (Raynauds syndrom), polyneuropati (sjukdom i flera av kroppens nerver) eller ryggsmärtor - kan vara orsakad av vibrationer
- ❖ **Psykisk belastning** (som kan orsakas av till exempel brådska, oklara ansvarsområden och skyldigheter, brister i introduktionen eller monotont arbete) och
- ❖ **Fysisk överbelastning** (på grund av bland annat repetitivt arbete, tunga lyft, obekväma arbetsställningar eller för högt arbetstempo).

Paivi.sarmala@ttk.fi kopiointi kielletty

Foto: Matleena Korhonen

Jordbruksarbete är mångsidigt...

- ❖ ...men det innebär ett brett spektrum av faror, exponeringar och stressfaktorer som bör tas på allvar.
- ❖ Förra året dog 11 personer i jordbruksmiljön, de flesta av dem företagare.
- ❖ En av de avlidna var en 15-årig sommarjobbare som klöv ved med en vedklyvningmaskin.
- ❖ Man bör komma ihåg att t.ex. Det finns lagstiftning för ungdomar, som bland annat definierar lämpliga jobb för dem och jobb som är förbjudna för dem på grund av att de är farliga.
- ❖ Ingen vill att detta ska hända, så det hjälper både arbetsgivare och arbetstagare att öka medvetenheten om arbets säkerhet och följa lagstiftningen.

Paivi.sarmala@ttk.fi kopiointi kielletty

TAPAUSTYYPIT

— MAA- JA METSÄTALOUS — METALLITEOLLISUUS — KULJETUSALA — MAANPUOLUSTUS

RASKAAN ESINEEN ALLE

- Traktorin alle korjaustilanteessa
- Kuorma-auton alle korjaustilanteessa
- Puristuminen kierrätettävän auton alle

KONEEN LIIKKUVIEN OSIEN VÄLIIN

- Hiekoittimeen joutuminen
- Seosrehuvaunuun joutuminen
- Klapikoneen syöttölaitteeseen joutuminen

KONEEN JA KIINTEÄN OSAN VÄLIIN

- Puristuminen
- Pyöräkuormaajan
- Hiekkapuhallettavan

PUTOAMINEN

- Rahtilaivan kannelta laiturille putoaminen
- Putoaminen sotilaallisessa harjoituksessa

PUUNKAATO

- Puu iski mieheen puunkaatotilanteessa

MUUT

- Konepajan tasaisella lattialla kaatuminen
- Hitsaaja putkessa, jossa ei ollut happea
- Maastopalo ja housujen suttuminen
- Putoaminen kaivinkoneen
- Putoaminen rakennustelineen
- Kalliolta putoaminen puunkaatotilanteessa
- Sonni puski sarvella

https://turvallisuustutkinta.fi/material/sites/otkes/otkes/uew2bbqv/Y2023-S1_Tyokuolemat_tutkintaselostus.pdf

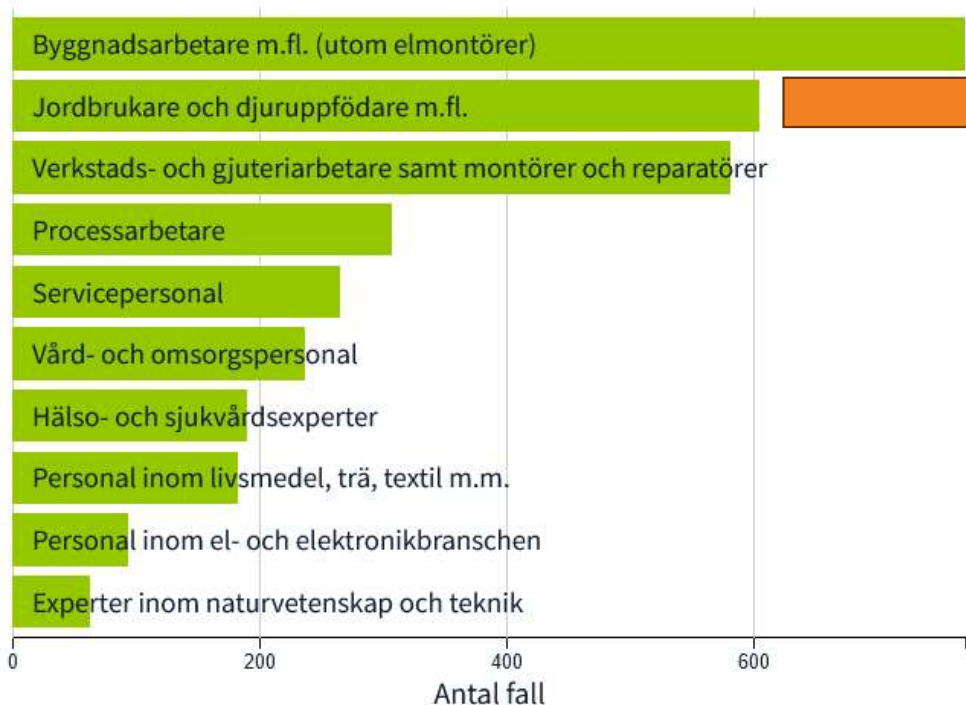
osturin ja en väliin

Vanliga orsaker till olyckor är:

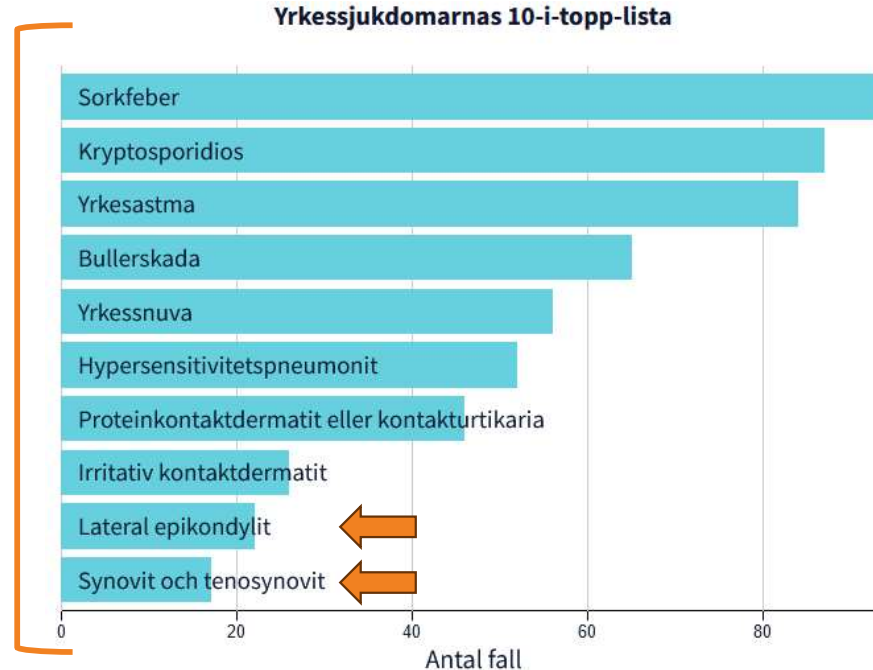
- Otillräcklig identifiering och riskbedömning av faror
- Otillräcklig onboarding
- Företagare tar också risker

Bekräftade yrkessjukdomar bland personen i arbetsför ålder, (2016-2020)

Yrkenas 10-i-topp-lista

Yrkessjukdomarnas 10-i-topp-lista

<https://www.tyoelamatiето.fi/sv/material/bekraftade-yrkessjukdomar-bland-personen-i-arbetsfor-alder>

25.11.2024

Paivi.sarmala@ttk.fi kopiointi kielletty

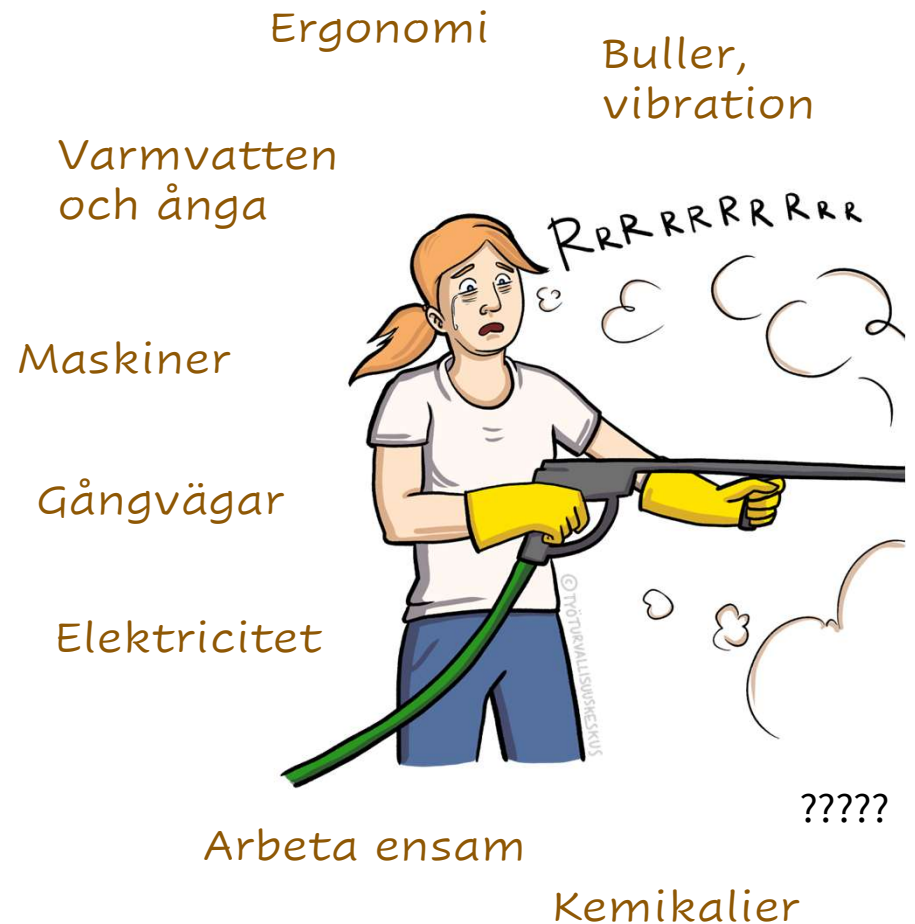

Enligt arbetarskyddslagen har arbetsgivaren en omfattande skyldighet att sörja för sina arbetstagares säkerhet och hälsa.

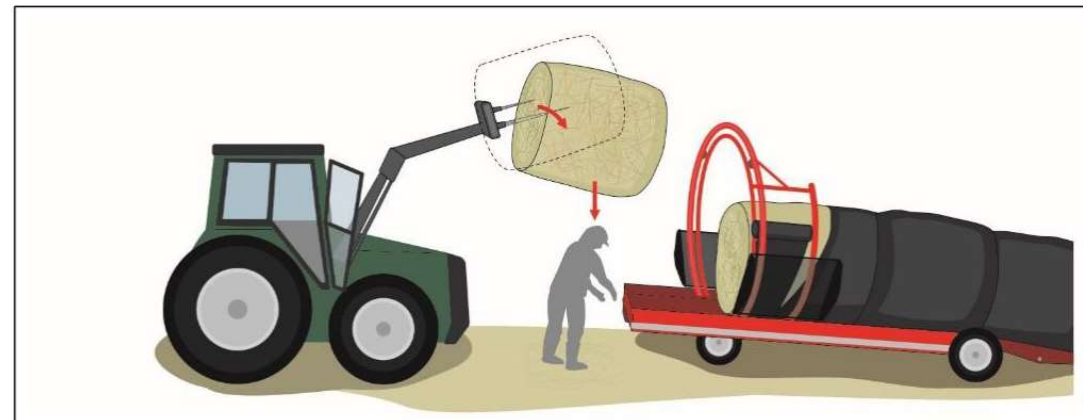
- ❖ När en jordbrukare anställer arbetskraft (oavsett varaktighet) är han eller hon en arbetsgivare.
- ❖ **RISKBEDÖMNING** och att hålla den uppdaterad är en av arbetsgivarens viktigaste lagstadgade skyldigheter.
- ❖ Genom att utvärdera arbetets risker får man en helhetsbild av tillståndet på arbetsplatsens arbetarskydd och arbetshälsa samt utvecklingsbehov

Faror och skadlig arbetsbelastning ska förebyggas, inte bara negativa konsekvenser

Som arbetsgivare är du ansvarig för att alla går hem friska och oskadda varje dag

- ❖ Vad är faran?
- ❖ Hur skulle du eliminera faran?
- ❖ Hur skulle du se till att en anställd inte skulle vara inblandad i en liknande farlig situation?
  - Arbete och arbetsmiljö är säkert utformade
  - Identifiering av faror, riskhantering
  - Regler och instruktioner
  - Introduktion och arbetshandledning
  - Kontroll, ingripande
  - Genuin omtanke – samtal – lyssnande
  - Lämplig arbetsbelastning

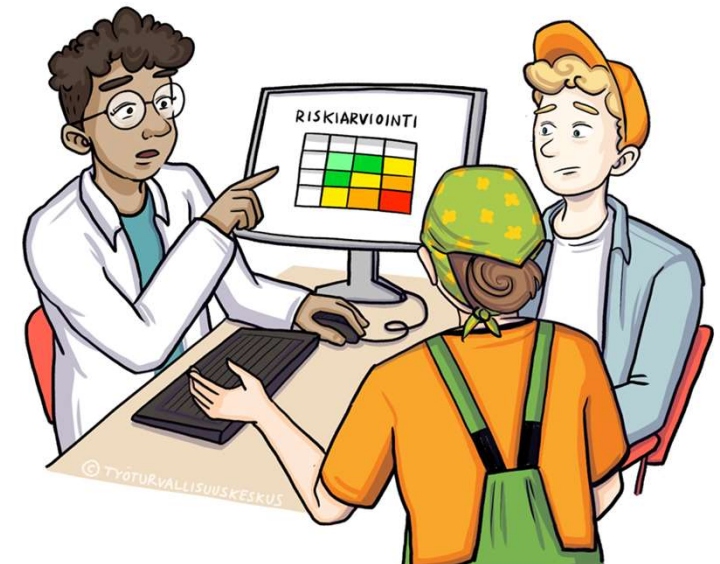
Husbonden gick mellan traktorn och inplastaren, förmodligen för att undersöka om inplastaren hade gått sönder. Balen i frontlastaren lossnade och föll över honom. (Foto: OTKES)

Egen attityd och föredöme – ta aldrig risker eller underlåt att följa instruktioner. Uppskattning av säkra arbetsmetoder måste visas!

Som arbetsgivare sätter du en "säkerhetsnivå" som man tillsammans strävar efter.

Arbetskyddet är samarbete

- ❖ Arbetsgivaren ska ordna **företagshälsovård** för sina arbetstagare.
- ❖ Företagshälsovården är en viktig samarbetspartner och expert som bland annat hjälper till att bedöma hurdana hälsorisker de anställda kan ha.
  - ❖ **arbetsplatsutredning och**
  - ❖ **verksamhetsplan för företagshälsovården**
- ❖ Arbetsgivaren ska främja och upprätthålla **samarbetet med arbetstagarna** (samråd med och involvering av arbetstagarna i arbetskyddsfrågor)
  - ❖ Arbetskyddsombud, arbetskyddsfullmäktig, arbetskyddskommission

Arbetarskydd och hälsa mellan arbetsgivare och arbetstagare

- ❖ Lagen förutsätter att arbetarskyddet genomförs i samarbete mellan arbetstagare och arbetsgivare
- ❖ Då man är fler än 10 arbetstagarna, skall arbetstagarna välja en arbetarskyddsfullmäktig. Fler än 20 arbetstagare ska ha en arbetarskyddskommission. På arbetsplatser med färre än 10 anställda kan du välja t.ex. Arbetarskyddsombud.
- ❖ Arbetarskyddschefen (om inte särskilt utsedd, t.ex. odlaren själv) representerar arbetsgivaren och ansvarar bland annat för att inleda och främja samarbetet.

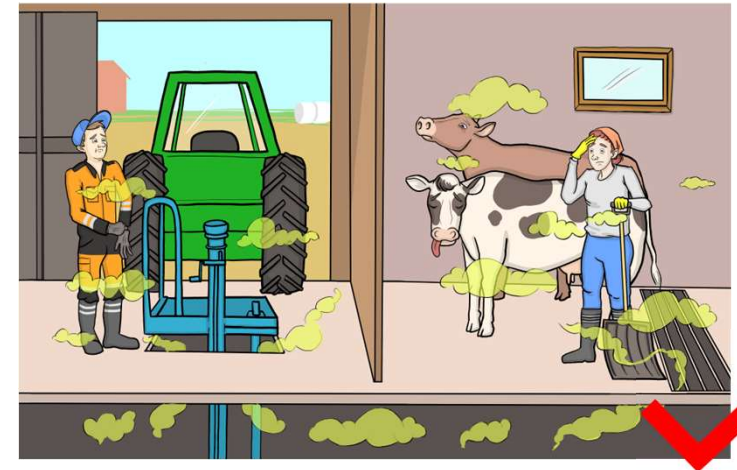
Arbetstagarna har en genuin möjlighet att påverka frågor som gäller dem själva

Läs mera: <https://ttk.fi/sv/arbetarskydd/>

Gården som en gemensam arbetsplats

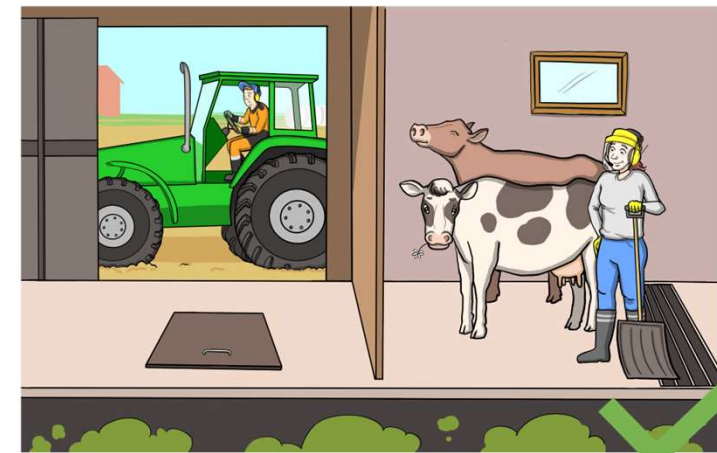
Lantbruksföretagaren/arbetsgivaren har också skyldigheter när arbetstagare som är anställda av en annan arbetsgivare arbetar på gården (t.ex. avbytare, egenföretagare, underleverantörer, praktikanter vid läroanstalter).

Arbetsgivaren som beställer tjänsterna och utövar den huvudsakliga bestämmanderätten ser till att en utomstående arbetsgivares arbetstagare får tillräcklig information om olägenheterna och riskerna på arbetsplatsen.

Ansvar för säkerheten i arbetsmiljön – alla ska kunna arbeta säkert:

1. samordning av arbetet,
2. Information om risker på båda sidor.
3. gemensamma regler och trafikarrangemang, och
4. åtgärder i händelse av en olycka

Verksamhetsprogram för arbetarskyddet bidrar till att hantera helheten och gör arbetarskyddet systematiskt

- Vad?
- Hur?
- När?
- Vem?

<https://ttk.fi/sv/arbets sakerhet/ansvar-och-skyldigheter/arbetsgivarens-allmanna-skyldigheter/verksamhetsprogram-for-arbetarskyddet/>

Checklistor för identifiering av faror

- <https://ttk.fi/sv/publikation/kontrollistor-for-att-bedoma-arbetets-faror/>

- **Kolla också**

Med hjälp av Halmeri reder man ut status för säkerhetsledningen på arbetsplatsen

<https://tyosuojelu.fi/sv/arbetarskydd-pa-arbetsplatsen/matning-av-arbetsforhallandena/halmeri-metoden>

 Checklistans beskrivningar (docx, 53 KB)

 Hanteringssystem och tillvägagångssätt (mword, 90 KB)

 Fysikaliska riskfaktorer (docx, 35 KB)

 Kemiska och biologiska riskfaktorer (mword, 98 KB)

 Olycksfallsrisker (mword, 91 KB)

 Fysisk belastning (mword, 95 KB)

 Psykosociala belastningsfaktorer (mword, 99 KB)

Informationskällor: www.prevent.se

Prevent (en ideell organisation som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK)

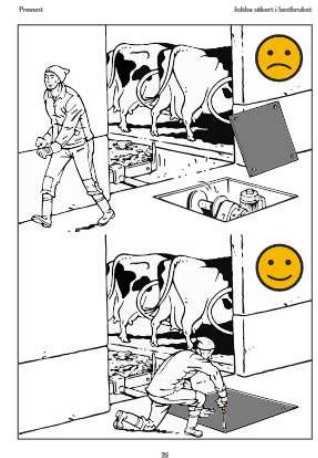
Checklistor:

- <https://checklists.prevent.se/checklist/answer/138> (Maskiner)
- <https://checklists.prevent.se/checklist/answer/135> (Allmän)

Mallar och exempel

<https://www.prevent.se/globalassets/.prevent.se/mallar-och-exempel/hanterariskerguide.pdf>

- https://www.prevent.se/globalassets/.prevent.se/bransch/lantbruk-skogsbruk-och-tradgard/lantbruk/jobba_sakert_i_lantbruket_pdf.pdf

Tack!

Du kan ställa frågor – även efteråt 😊

paivi.sarmala@ttk.fi